

Ouders betrekken bij voedseleducatie

Aantal kernbevindingen project + interactie a.h.v. opdrachten

6-6-2024; Gertrude Zeinstra & Harriette Snoek

Agenda

1. Introductie & resultaten BO-project Ouderbetrokkenheid (10 min)
2. Opdracht 1: werkvormen (15 min)
3. Introductie resultaten (5 min)
4. Opdracht 2: resultaatendocument (5 min)
5. Afronding (5 min)

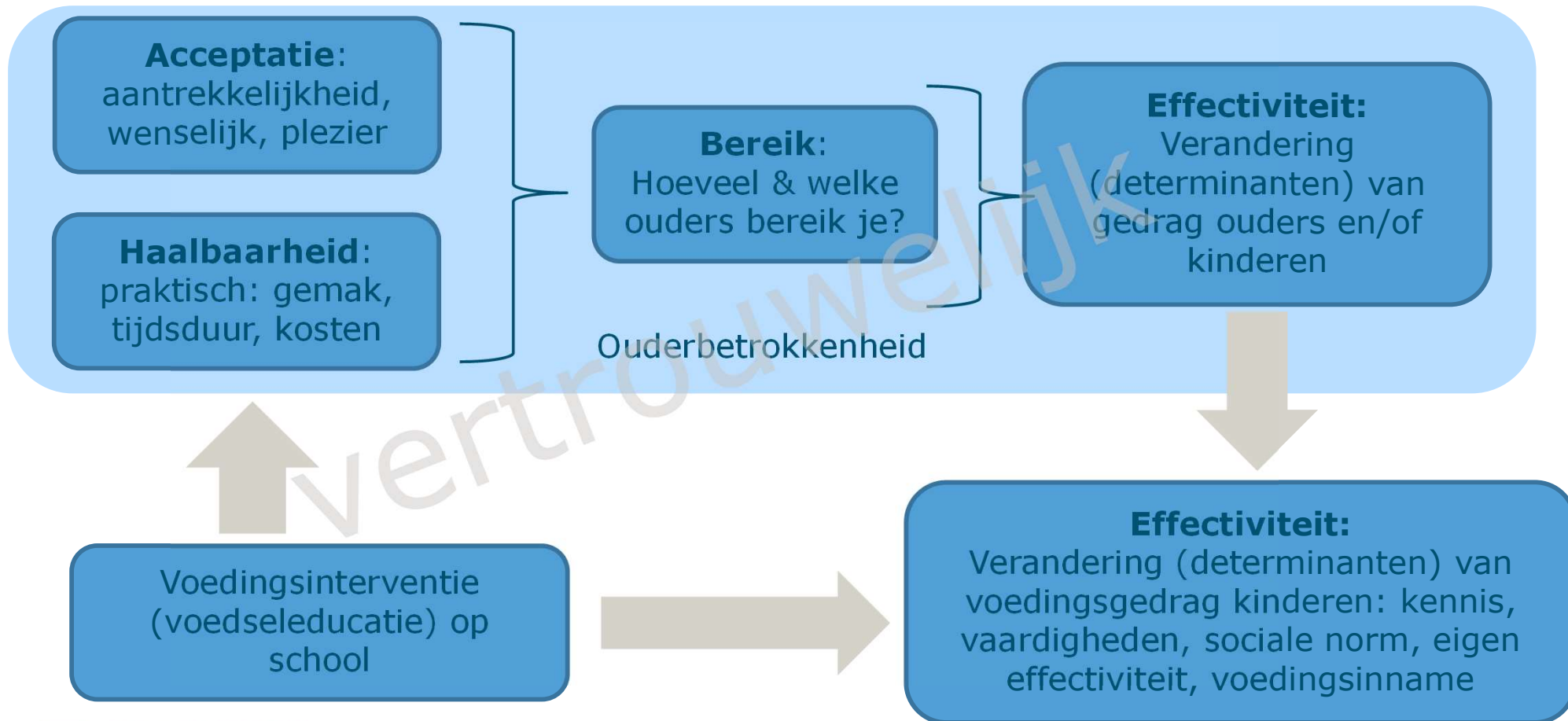

1A. Doelstelling BO-project

Onderzoeken welke vormen, intensiteit en concrete werkvormen van ouderbetrokkenheid toegepast worden bij voedingsinterventies op de basisschool (4-12 jaar) en hoe effectief, haalbaar en wenselijk deze vormen zijn vanuit wetenschap en praktijk.

... om te komen tot aanbevelingen en praktische tips over concrete werkvormen van ouderbetrokkenheid die effectief ingezet kunnen worden om nieuwe en bestaande interventies en activiteiten te versterken

1B. Ons raamwerk voor ouderbetrokkenheid

1C. Aanpak en tijdslijnen: 2-jarig project

Fase 1: Scan goede voorbeelden & succesfactoren

Literatuur (34 papers; 13 reviews)

Gesprekken ervaringsdeskundigen (N=6)

Fase 2: Focusgroep gesprekken → Inzichten haalbaarheid, acceptatie, bereik en effecten

3x ouders (N=9)

3x basisscholen (N=8)

3x praktijkprofessionals (N=10)

Fase 3: Vragenlijstonderzoek ouders → Kwantificeren bevindingen focusgroepen

Uitvoer na de zomer

Fase 4: Interactieve workshop → Delen & reflecteren op uitkomsten

Toegankelijke Nederlandse rapportage + factsheet met concrete aanbevelingen

Een aantal hoofdbevindingen

Snapshot uit literatuur scan

- 34 artikelen (13 reviews mix, 4x OC op school; 8x OC thuis; 9x overig).
- Interventies vooral in Amerika, Australië en Nederland
- Weinig low SEP focus (2 reviews 30-50% + 2 papers specifiek)
- Interventiefocus vooral gezonde voeding; slechts 2 v/d 34 gezonde & duurzame voeding
- Interventieduur: 5 weken - 6 jaar, meesten: 2-7 maanden
- Verschillende type interventies met oudercomponent (educatie, kooklessen, aanpassingen voedselaanbod, moestuinieren etc.): geen duidelijk patroon
- Enkele studie: met ouderbetrokkenheid effectiever dan zonder
- Effectiviteit van verschillende vormen niet onderzocht, ook geen informatie over bereik, acceptatie of uitvoerbaarheid

Veel verschillende werkvormen toegepast

Literatuur +
gesprekken +
focusgroep
gesprekken

actief

school	
Q1	Q2
Q3	Q4
thuis	

ontvangend

Effectiviteit in gesprekken

- Minder aandacht
- Veelal niet gemeten
- O.b.v. ervaringen *werkt goed* en dat was veelal een mix van bereik, acceptatie en impact
- Uitzondering: 'voedingsbeleid'
→ daadwerkelijk en direct effect op eetgedrag van het kind

Concrete werkvormen op school

Actief deelnemend	Ontvangend
Interactieve sessies <i>Reflectiebijeenkomst na opdrachten, vraag- antwoord sessie, workshop, interactief toneelstuk</i>	Informatiebijeenkomsten <i>Ouderavond, lezing, presentatie</i>
Activiteiten mede organiseren <i>Schoolevenement mede organiseren, ouders vertellen iets vanuit hun expertise</i>	Kijkmoment <i>Ouders komen kijken naar wat hun kinderen gemaakt/ geleerd hebben, toneelstuk, eindafsluiting of themamarkt op school</i>
Praktische hulp van ouders <i>Fruit snijden, ontbijt maken, helpen in de moestuin, excursie begeleiden, kooklessen</i>	Informatiekraam* <i>Bemande tafel/kraam in de gang op moment dat ouders al op school zijn (vb. rapportgesprekken): aanspreken ouders OF ouders kunnen vragen stellen</i>
Ouder en kind activiteit op school <i>Spel, samen koken of eten op school</i>	

Concrete werkvormen thuis

Actief deelnemend	Ontvangend
Voedingsbeleid op school <i>Ouders geven eten of drinken mee via fruitbeleid, waterbeleid, traktatiebeleid</i>	Informatie voor ouders <i>(Digitale) nieuwsbrieven, berichten op ouderapp of ouderportaal, filmpjes, vlogs, strip, tips, sociale media</i>
Ouder en kind thuisopdrachten <i>Samen doen: spel, interview, boek lezen, keukenkastjes scan, stickers plakken als beloning, zaaien a.h.v. moestuintas</i>	Materialen mee naar huis <i>Ter inspiratie of bepaald gedrag te stimuleren: Lunch box, snackpakket, traktatieposter, handleiding, recepten</i>
Ouders leveren iets aan voor activiteit <i>Ouders delen thuisrecepten of tips</i>	Informatie via kind naar ouders <i>Kind vertelt thuis over activiteiten op school</i>
Evalueren en doelen stellen voor eetgedrag van ouders & kind <i>Eigen inname meten (tool), daarop feedback krijgen en dan doelen stellen</i>	

2. Opdracht 1 (15 min)

- Kies een interventie (tafel) waar je ervaring mee hebt of in geïnteresseerd bent
 1. Voedseleducatieprogramma
 2. Moestuineren
 3. Geleverd ontbijt, lunch of groente/fruit op school (voedselaanbod)
 4. Multicomponent interventie rondom voedselverspilling (challenge, aanpassingen op school, educatie)
- Ieder heeft een eigen stapeltje (kleur) met de werkvormen van ouderbetrokkenheid
- Welke OU-werkvormen vind jij goed passen bij deze interventie? Leg er maximaal vijf neer (iedereen individueel)
- Bespreek & schrijf op waarom deze vormen goed passen.
- Welk setje van werkvormen vormt de beste combinatie voor deze interventie? Waarom?

3. Introductie op projectresultaten

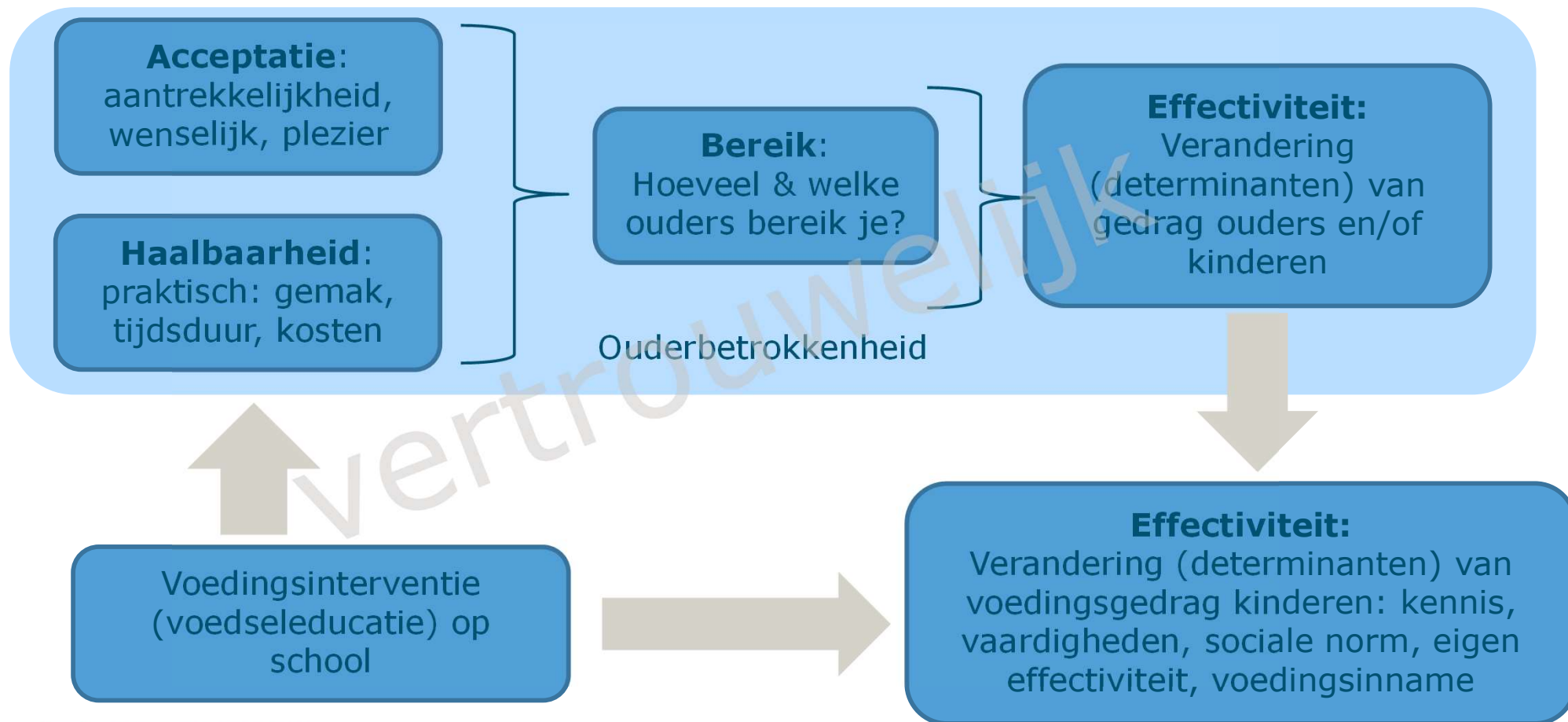
Fase 2: Focusgroep gesprekken → Inzichten haalbaarheid, acceptatie, bereik en effecten

3x ouders (N=9)

3x basisscholen (N=8)

3x praktijkprofessionals (N=10)

1B. Ons raamwerk voor ouderbetrokkenheid

Snapshot focusgroepen: Thema's

Acceptatie

Actief & interactief

Kind centraal

Interesse ouder

Niet dwingend

Sociale normen

Gevoeligheden

Overig

Actief
aan de
slag

Met of
over je
kind

interessant

Volgens
de
normen

Zelf
bepalen

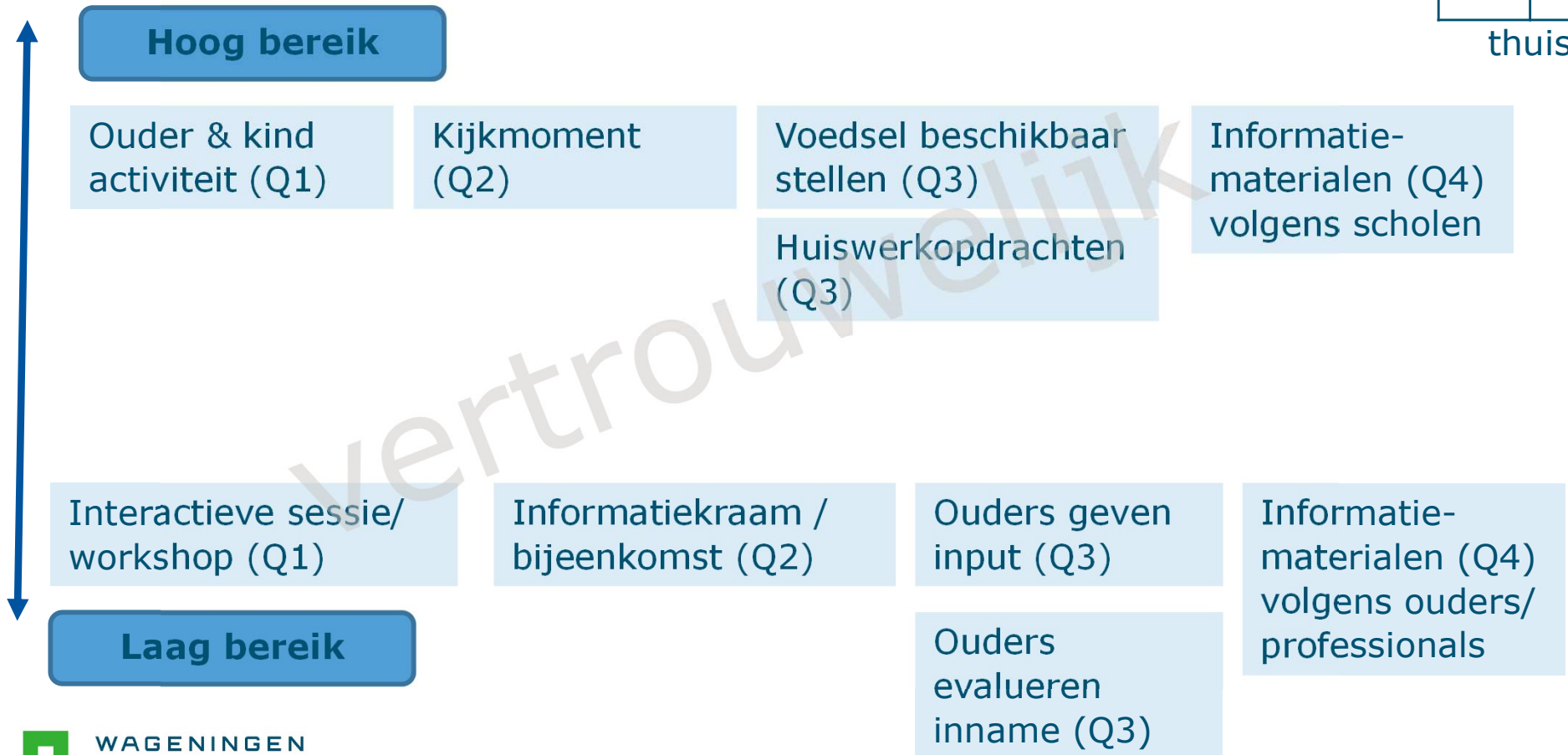
Snapshot focusgroepen: Thema's

Acceptatie	Praktische haalbaarheid	Bereik	Effectiviteit (beperkt)
Actief & interactief	Inspanning	Deelname/ opkomst	Impact
Kind centraal	Tijdstip	Cultuur	Goede voorbeelden zien/ ervaren
Interesse ouder	Locatie	Taalbarriere	Langere termijn
Niet dwingend	Mankracht	Direct contact	Overig
Sociale normen	Kosten		
Gevoeligheden	Materialen		
Overig	Moelijkheidsgraad		
	Overig		

Snapshot sortering: scores bereik

	school		ontvangend
	Q1	Q2	
actief	Q3	Q4	
	thuis		

4. Opdracht 2: Jullie wensen t.a.v. eindproduct

Toelichting ideeën voor eindproduct

- 3 suggesties voor eindproduct: beslisboom, factsheet, best practice
- Wat vind je van dit idee? → schrijf op geeltje
- Tussendoor worden geeltjes verzameld
- Welk idee sprak je het meest aan en waarom? OF heb je een heel ander idee of tips voor ons?

Factsheet / checklist

- Waar moet je aan denken bij ouderbetrokkenheid
- Tips per acceptatie – bereik – praktische haalbaarheid - effectiviteit
- Aandachtspunten voor school/thuis en actief/deelnemend
- Per werkvormen aandachtspunten

Algemeen voor alle vormen

- **Positieve insteek;** vaardigheden en houding van docenten zijn hierin belangrijk
 - o Vriendelijke, positieve en betrokken toon in communicatie (+)
 - o Niet met vingertjes wijzen, betweterig, juist alternatieven bieden. Bijvoorbeeld: "Kijk wat je kunt doen" (+) in plaats van "je doet het niet goed" (-)
 - o Humor, maak het niet te zwaar (+)
- **Verdiep je in de situatie van de ouder**
 - o Inzicht krijgen in randvoorwaarden, wensen en verwachtingen van ouders – verplaatsen in een ander en laten aansluiten op de ouders (+)
 - o Voorkom foute aannames over waarom ouders niet willen (-)
- **Goede relatie met ouders opbouwen**
 - o Werk aan vertrouwen (+)
 - o Gelijkwaardigheid, wederkerigheid: Niet opleggen, maar in gesprek gaan wat ouders willen doen en wat school nodig heeft (+)
 - o Ouders allemaal serieus nemen en inzien dat ze verschillend zijn (+)
- **Informeer ouders**
 - o Ouders meenemen vanaf het begin/ in alle stappen (en mee laten denken) (+)
 - o Als je draagvlak creëert, dan kun je ook meer vragen (+)
 - o Ouders worden vaak niet op beleidsniveau betrokken (-)
 - o Zodat "indianen verhalen" niet de overhand kunnen krijgen (-)
 - o Benadruk het waarom (het doel): gelijke kansen, talentontwikkeling en gezondheid voor de kinderen (+)
- **Eenmaal begonnen, blijf communiceren**
 - o In gesprek blijven met ouders die weerstand hebben (+)
 - o Communicatie wederzijds, dus ook iets doen met informatie die je ophaalt en dus terugkoppelen naar aanleiding van reacties en vragen (+)
- **Betrokkenheid en enthousiasme; ouders als drijvende kracht**
 - o Voortrekkers kunnen aanjagen, positieve ouders inzetten (+)
 - o Ouders worden door scholen gezien als lastig en "niet onze verantwoordelijkheid" (-); er is oprecht vertrouwen nodig dat ouders meerwaarde hebben (+)
 - o Meer acceptatie van gezonde voeding door ouders, past bij huidige tijdsgeest (+)
 - o Expertise van ouders benutten, ouders betrekken en in hun kracht zetten (+)
- **Ouders laten zien dat het kan**
 - o Dat het kind op school bijv. water drinkt of groente eet (+).
 - o Meer acceptatie als anderen het ook doen, bijv. als anderen/vriendjes ook water drinken (+)
- **Lange adem, niet te snel willen**
 - o Langdurig proces dus volhouden, doorgaan, steeds weer nieuwe dingen verzinnen (+)
 - o Een te groot verschil tussen school en thuis werkt niet. Dat leidt tot veel weerstand, omdat het nieuwe beleid te veel afwijkt van wat ze thuis doen. (-)
- **Ontwikkel vaardigheden ouders**
 - o Communicatieve vaardigheden ouders; ouder die negatief reageren naar school doen dit soms op een manier die heel negatief werkt. (-)
 - o Opvoedingsvaardigheden ouders, ouderschap is moeilijk, grenzen stellen is niet eenvoudig. Het kan helpen om ouders daarin te bevestigen en moeilijkheden in ouderschap te normaliseren. (+)

Specifiek naar waar uitgevoerd

School	- Begin met iets leuks, dat ze niet willen missen (+) - Leerkracht als rolmodel (+), dit vereist wel leerproces bij docenten met aandacht voor eigen (andere) opvattingen en verbinding aan het onderwerp. - Ouders naar school halen (ontbijt, lunch, kookworkshops) om te laten zien hoe gezonde voeding eruitziet en dat kinderen het eten (+) - Ouders naar workshops krijgen is lastig (-)
Thuis	- Liever niet controlerend en/of belerend; of als zodanig ervaren door ouders (-)

Specifiek naar de rol van de ouder

Beslisboom

- Bij elke stap voor- en nadelen en aandachtspunten

Best practice

- Combinatie van vormen
- Verhaalvorm
- Link aan interventievorm
- In de context
- kan ook in combinatie met andere outputs

4. Afsluiting & rondvraag

Dank voor jullie input!

Op naar een mooi
resultaat!

